Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem.

Nr. 4. Niadziela, 31 Studnia 1926 h. Hod II (X).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

TYDNIOWAJA SIALANSKAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Adm.: Wilnia, Połackaja 4—10.
Redakcyja adčyniena ad 9 h. ran. da 7 h. wieč.

„Biełaruskaja Krynica“ kaštuje: na hod 8 zł.; na paŭhoda 4 zł., na 3 mies. 2 zł., na 1 m. 1 zł.

NOWY NADYCHOD ASADNICTWA.

Adnym z hałoŭnych punktaŭ polskaj palityki na našych ziemlach — źjaŭlajecca polskaje asadnictwa. Mety takoj palityki jasnyja. Palaki, bačučy, što na našych ziemlach polskaści tak mała, što jaje z trudom možna dahledzić i što pany, jak adzinyja asiarodki hetaj polskaści ničoha nia warty, bo dziela zrazumiełych pryčyn narod ad ich adchiliŭsia całkom, — zadumali husta panasadžać u nas polskich asadnikaŭ i na ich uzłažyć pawinnaść spolščyć naš kraj i zrabić z jaho karysny dla siabie falwarak.

Da hetaha času na ziemlach biełaruskalitoŭska-ukrainskich asadnikaŭ užo pasadžana tysiač 9. U astatnich dwuch hadoch asadnictwa było prypyniena, bo pasły našy biazustanna pratestawali ŭ Sojmie i za Sojmam, a ludnaść naša na heta asadnictwa pačynała hladzieć što raz to hraźniej. Dyk časowa asadnictwa prycichła. Ale sapraŭdy tolki časowa.

U kancy 1925 h. polski Sojm pryniaŭ zakon ab reformie rolnaj. Jak užo wiedajem z biełaruskich hazet, zakon hety maje na woku wyklučna henyja mety, ab jakich my ŭžo ŭspomnili i ŭsiej swajej siłaj skirawany praciŭ nas.

Zhodna z henym zakonam i z ustawaj da jaho wykanaŭčaj, jakaja tak-ža ŭžo wydana Radaj Ministraŭ 9.I.1926 h. u-wa ŭsiej Polščy sioleta, jak i ŭ dalejšych hadach, pawinna być prymusowa wykuplena ziamli pad parcelacyju 50 tysiač ha.

Padajom tut śpis majontkaŭ na našych ziemlach i lik ziemlaŭ, padlahajučych parcelacyi ŭ sioletnim hodzie:

1) na prastory, padlahajučym **akruhowamu ziamielnamu ŭradu ŭ Biełastoku** ahułam 4.300 hektaraŭ;

2) na prastory, padlahajučym **akruhowamu ziamielnamu ŭradu ŭ Wilni:**

U Wilenskim pawiecie: 200 hektaraŭ z dwara „Warniany“ Zyhm. Chaminskaha i 150 hektaraŭ z dwara „Orniany“ Jana Tyškiewiča;
U Ašmianskim pawiecie: 200 hekt. z dwara „Bonifacowo“ St. Bazareŭskaha i 50 hekt. z dw. „Sprahuny“ Kiersnoŭskaj;
U Świancianskim pawiecie: 200 h. z dw. „Pšyjaźń“ Darachoŭskaje, 400 h. z dw. „Łyntupy„ I. Bišeŭskaha, 100 h. z dw. „Padlany“ Karaliny, Uładysława i Zofii Ježmanoŭskich, 200 h. z dw. „Kamaroŭščyna“ M. Staržeńskaj;
U Dziśnienskim pawiecie: 400 h. z dw. „Ponizawa“ Fr. Kaženieŭskaha, 150 h. z dw. „Okuniewa“ Hr. Hraura, 40 h. z dw. „Hołowo“ I. Ramanowiča, 200 h. z dw. „Čarniewičy“ Wikt. Zyberk-Platera, 50 h. z dw. „Zalesie“ St. Mola;
U Pastaŭskim pawiecie: 200 h. z dw. „Pastawy“ Pšeździeckaha;
U Wialejskim pawiecie: 200 h. z dw. „Abadoŭcy“ M. Bahdanowiča, 240 h. z dw. „Milč“ L. Kazłoŭskaj, 145 h. z dw. „Karolin“ Kanst. i Mahd. Niezabytoŭskich, 150 h. z dw. „Teklinopol“ Teafili Skirmuntowaj, 250 h. z dw. „Lubań“ Ludw. Krakowa, 100 h. z dw. „Spahła“ Wandy Stempoŭskaj i Edw. Krasickaha;
U Maładečanskim pawiecie: 200 h. z dw. „Zalesie“ Wysockaha i Załuskaha, 50 h. z dw. „Malinoŭščyna“ B. Świentareckaha, 200 h. z dw. „Maładečna“ naślednikaŭ T. Zajončkoŭskaha, 45 h. z dw. „Lešna“ uročyšča Chaburoŭščyna, S. Sakowiča;
U Brasłaŭskim pawiecie: 100 h. z dw. „Paŭlinowa“ Al. Božerianawa, 90 h. z dw. „Leonpol“ Stan. Łapacinskaha, 200 h. z dw. „Albinowa“ Wit. Broel-Platera;

3) na prastory, padlahajučym **akruhowamu ziamielnamu ŭradu ŭ Horadni:**

U Baranawickim pawiecie: 200 h. z dw. „Ciešewla“ z falw. „Jaźwiny“, „Pustka Ihrewa“, „Pustki“, „Duboŭka“, „Doŭhi“ — Sab. Mackiewičowaj, Jadw. Šwaranowičawaj i Julii Kwiecin-

skaj, 100 h. z dw. „Černichaŭ Dolny“ i „Tyčkaŭcy“ H. Hartinha, 100 h. z dw. „Hruščoŭka„ i falw. „Hač-Horka“ H. Hraboŭskaha;

U Haradzienskim pawiecie: 70 h z dw. „Bajary” i z falw. „Świsłač“ Marty Krasinskaj, 100 h. z dw. „Stanisławaŭ“ z falw. „Druck“ Jana Druckaha-Lubeckaha;

U Lidzkim pawiecie: 100 h. z dw. „Ščučyn“ z falw. „Dawladoŭščyna“ Maryi-Ioanny Drucka-Lubeckaj, 450 h. z dw. „Spuša” z falw. „Dziembraŭ“ i „Lesišča“ Aŭst. Sapiehi, 300 h. z dw. „Žałudak“, „Chacienščyna“ i „Waratyšča“ L. Četwertyńskaha.

U Niaświžskim pawiecie: 200 h. z dw. „Załuša“ z falw. „Saska-Lipa“ F. Hartinhowaj, 100 h. z dw. „Hrycewičy“ z falw. „Kanstantynaŭ“ Jadwihi Hutten-Čapskaj, 300 h. z dw. „Mir“ z falw. „Piasočna“ M. Światapołk-Mirskaha, 300 h. z dw. „Nieświž“ z falw. „Suhličy“ Alberta Radziwiłła;

U Słonimskim pawiecie: 100 h. z dw. „Isajewičy“ Jaz. Brońskaha;

U Waŭkawyskim pawiecis: 500 h. z dw. „Roś“, „Kaścieški“, „Stšembowo” Ad. Branickaha, 200 h. z dw. „Zelžyn“ Aleny i Maryi Iwanowych, 200 h. z dw. „Strubnica“ z falw. „Dyleŭščyna“ Kaz. Bišpinha, 200 h. z dw. „Repla“, „Duchawiany“ B. Žalutynskaha, 280 h. z dw. „Kraski“ z falw. „Aščelniki“ P. Siehenia, 120 h. z dw. „Rahoźnica“ z falw. „Baroŭščyna“ Oskara Mejštowiča;

U Wałožynskim pawiecie: 230 h. z dw. „Jachimoŭščyna“ z falw. „Pałačany“ i „Kučuki“ W. Świentareckaha;

4) na prastory, padlahajučym **akruhowamu ziamielnamu ŭradu ŭ Biareści** — ahułam 2.900 hekt.

Ahulny-ž lik ziamli, padlahajučaj parcelacyi na terytoryi biełaruskaj, a častkowa litoŭskaj i ŭkrainskaj stanowić jakich tysiačaŭ 15 hektaraŭ.

Paŭstaje ciapier pytańnie, jak-ža my majem adnieścisia da hetych niahodnych planaŭ polskaj palityki. Ci naš biezziamielny i małaziamielny maje siadzieć cicha i skrabučy haławu, pryhladaca, jak Paznanskija, Krakoŭskija, Waršaŭskija i inšyja hetaha rodu asadniki buduć u nas pad nosam zakładać swaju „kulturnuju“ haspadarku? Nie. Cicha siadzieć i maŭčać my nia možam. My ŭ sprawie swajho žyćcia, bo ziamla dla nas jość sprawaj našaj budučyny, pawinny zahawaryć i to hołasna, kab nas čuŭ i polski ŭrad i polski asadnik i ŭwieś świet.

Praŭda, Ziamielny zakon nas minaje, ale i z jaho niešta moža nam dastacca, kali my hołasna i śmieła ab swaich patrebach zahaworym.

Bo treba nam wiedać, što adnej z pryčyn, što nas tak usiudy minajuć i kryŭdziać jość našaja niachajnaść, naša adzierwianiełaść, naša niaśmiełaść.

Wot-ža ŭsie biezziamielnyja i małaziamielnyja ahułam, a pradusim žywučyja kala tych dwaroŭ, jakija padlahajuć parcelacyi, a pawoli ŭsie jany padlahuć parcelacyi, **pawinny składać prośby ŭ miajscowyja „Urzędy Ziemskie“** ab nadzialeńni ich ziam-

---

APANAS KOŬZAN.

KIRYŁA - MIAFODAŬSKAJA IDEJA, JAK ASNOWA I ŽARAŁO SUČASNAHA RELIHIJNAHA ADRADŽEŃNIA Ŭ ČECHII.

I.

Jość rečaj ahulna znanaj, što pad wialikuju i trywałkuju budowu kładziecca fundament z peŭnaha i wyprabawanaha matarjału; słowam, fundament dobry. Na apośni źwiartajecca ŭwahu dwojčy pilnuju, kali majecca na ŭwazie pierabudoŭku, dzie niekatoryja matarjały na hetki fundamant nie pryhodny.

Niešta padobnaje dajecca zaŭważyć u sučasnych kruhoch českich, pastawiŭšych sabie za metu pierabudowu hramadzkaha ładu na asnowach chryścijanstwa.

Šukajecca pieradusim toj aporny „punkt Archimedaŭ“, na jakim-by možna było z peŭnaściu załažyć i budawać lepšuju, ščaśliwiejšuju budučyniu. Hety aporny punkt užo znojdzien i to nie siahońnia i nia ŭčora: znojdzien jon daŭno. Pačać tolki pracu da niadaŭna nia było mahčymaści. Punktam hetym apornym jość tak zw. Ideja Kiryła-Miafodaŭskaja. Dumka hetaja ŭ Čechii ŭžo dawoli spopularyzawanaja, dla biełarusaŭ dahetul jość amal niaznanaja. Z taje pryčyny, što bližejšaje, choć-by i samaje pawiarchoŭnaje tolki abznajomleńnie z hetaj dumkaj z roznych pryčyn jość rečaj dla biełarusaŭ wielmi ważnaj, uważaju za patrebnaje tut prynamsi ŭ ahulnych rysach nad joj zastanawicca.

Słušna zaŭważyŭ adzin z sučasnych českich unijonistyčnych pracaŭnikoŭ Dr. Alfr. Fucs, što „Zachad maje dobruju haławu, Uschod — dobraje serca. Serca i haława nia śmiejuć być u sprečnaści, kali chryścijanstwa maje być zdarowym“ (O unionismu“ „L.L.“ č. 127. 1924). Tak. Zachad, a ŭ sławianskim świecie Čechi imienna, majuć pierad usim haławu. I jany, pastaŭlenyja pierad faktam kaniečnaści šukańnia „punktu apory“ razważali pierad usim razumowa. A što tak razważajučy nie pamylilisia, heta ŭžo wielmi wyrazna bača toj, chto naahuł bačyć zdolny i bačyć choča. Čechi ahlanulisia na swaju minuŭščynu i z jaje pačerpnuli sabie plany na budučyniu. Čechi minuŭščyny, Čechi sławy, Čechi z pad ściahu karala św. Wacława i św. Ludmiły, Čechi — chryščonyja dzieci św. św. Kiryła i Miafoda i ich duchowyja naśledniki, u rašučuju chwilinu ŭspomnili swoj zaprysiažany abawiazak dany ichnymi prodkami z prad 11-ci wiakoŭ, pry tym pieršym chroście z ruk św. św. apostałaŭ, bratoŭ Kiryła i Miafoda, być wiernymi naśledaŭnikami i abaroncami dumki im na chroście św. pryščeplenaj. Koratka, — Čechi zdecydawalisia ŭ rašučuju chwilinu ŭwaskresić u swaim narodzie wiakami žywuju i wiečna žyciazdolnuju Ideju Kiryła-Miafodaŭskuju.

loj, a **kopii hetych padańniaŭ pawinny pierasyłać u Biełaruski Pasolski Klub,** kab pasły našy sprawu swaich biezziamielnikaŭ i małaziamielnikaŭ mahli padtrymać i dapilnawać. Usio ad nas zaležačaje ŭ hetaj sprawie my pawinny zrabić, kab heta histaryčnaja wina ŭtraty ziamlicy, nia była našaj winoj.

Treba ŭreščie nam takža wiedać, što dasiahnuć swajej hałoŭnaj mety — zdabyć ziamlu, možna tolki darohaj swajej narodnaj świedamaści, darohaj swajej sialanskaj arhanizacyi. Niadaŭna ŭ Wilni paŭstaŭ „Biełaruski Sialanski Sajuz“, jaki maje na mecie pradusim abaronu našaha sialanstwa i jaki wydaje swaju hazetu „Sialanskuju Niwu“. Dyk treba, kab sialanie našy ŭpiswalisia ŭ hety Sajuz, jak siabry i kab wypiswali, čytali i pašyrali swaju hazetu „Sialanskuju Niwu“.

„Bieł. Krynica“ tak-ža baronić pradusim naša sialanstwa. Dyk tak-ža treba nam jaje wypiswać, pašyrać i čytać, kab wiedać, jak stajać za swajo, jak baranicca ad niawoli, jak zdabywać swajo ščaście.

Słowam, bolš pracy na swajej narodnaj niwie, bolš świedamaści narodnaj, bolš swajej sialanskaj arhanizacyi dla abarony i zdabyćcia sabie ziamli, jak adzinaj, mocnaj padstawy budučyny Biełaruskaha Narodu.

M. Krušyna.

PRYJDZI CHRYŚCIE...

Pryjdzi Chryście, o Boža moj,
U našy kraj,
Bahasławi światoj rukoj
I moc nam daj.
Čakali my, markotnyja,
Wady žywoj,
Pytali my, harotnyja:
„Hdzie šlach jość Twoj?“
Niama Ciabie, o Chryst światy,
Miž našych niŭ:
Susied błahi zhłumiŭ... a Ty
Hałoŭ schiliŭ.
Światyni hdzie, Chryście, Twaje —
Światych Twaich:
Zahinuła daŭniejšaje, —
Nia majem ich.
Światar-čužak zialeznuju
Ruku padniaŭ:
Światyniu nam naležnuju
Siłkom zaniaŭ.
Razsielisia, razjelisia
Niabies kupcy,
U pioryny adzielisia,
Maŭlaŭ hłušcy.
Narodny žal, narodny bol
Nie kranie ich:
Wiaduć na ździek, wiaduć na bol
Ślapych, krywych.
Pryjdzi Chryście, nam wieru daj —
Moc Božuju:
Niachaj pačuje rodny kraj
Dušu swaju.

K. SWAJAK.

II.

Što-ž takoje Kiryła-Miafodaŭskaja Ideja?

Nazowu atrymała jana ad swaich zakładčykaŭ i pieršych pašyrycielaŭ św. św. bratoŭ Kiryła i Miafoda, wiedamych u historyi pad imiem Apostałaŭ Sławianstwa. Chto-ž byli św. św. Kirył i Miafod i što na Biełarusi ab ich wiedama? Ahułam každy, ni bolš, ni mienš, jak toje, što ŭ dziacinnyja hałowy škalaroŭ ubili „historyki“ typu Iłowajskich, Bielarminawych, Turcewičaŭ i cełych tuzinaŭ im padobnych.

Św. św. braty Kirył i Miafod, rodam hreki, ludzi na swoj čas wielmi wialikaj nawuki i nadzwyčajnych zdolnaściaŭ, paświacili žyćcio swajo šyreńniu chryścijanstwa siarod sławianskich plamieńniaŭ zajmaŭšych u toj čas Uschod i čaść centru Eŭropy. A kab praca była bolš tworčaj, dyk jany (św. św. K. i M.) prawilna zrazumieŭšy swajo, jak misyjaneraŭ, stanowišča, što „nie narod dla misyjaneraŭ, a jany dla narodu“, nasampierš nawučylisia mowy sławianskaj, pierakłali na jaje św. Piśmo i bahasłužebnyja knihi i tak tolki pryhatawanyja pačali swaju płodnuju apostalskuju pracu.

Idučy hetak ziemlami sławianskimi, pryjšli św. św. K. i M. u druhoj pałowie 9-ha wieku na Marawiju i ŭ samym karotkim časie raźwili tut swaju čynnaść u całaj poŭni. Widać heta było z taho ŭžo choćby, što kala 874 h. Wialikamaraŭski kniaź Boživoj i jaho žonka św. Ludmiła, pa doŭhim i starannym pryhatawańni pryjmajuć chrost światy z ruk św. Miafoda.

Tak chutkaje pašyreńnie chryścijanstwa ŭ mowie i z abradam uschodnim, inšym ad taho (łacinskaha), što byŭ zawiedzieny ŭ susiednich ziemlach niamieckich, zaniepakoiŭ mocna ich-ža kniazioŭ i panaŭnikoŭ, jakija ŭważali siabie apiakunami chryścijanstwa i jaho šyrycielaŭ, misyjaneraŭ, što nia raz pad widam niasieńnia i pašyrańnia nawuki Chrysta, — prynosili narodam palityčnuju hegemoniju (uładu) swaich pratektaraŭ, niamieckich kniazioŭ. Apošnija ŭ čynnaści św. św. Apostałaŭ prawilna bačyli bližačysia kaniec swaich palityčnych upływaŭ na susiednija i dalšyja, jašče nie pachryščanyja narody i tamu šukali mahčymaści jak-niebudź, kab zapynić pracu św. św. Apostałaŭ. Treba było tolki pryčyny, ci prynamsia... začepki. A kali hetaha nia było, dyk „paradzilisia“ prosta j było daniesiena ŭ Rym, što „misyjanery K. i M. pašyrajučy chryścijanstwa wučać narod rečaŭ inšych, jak cerkwa św. nakazuje, što słužbu Božuju adpraŭlajuć inakš, čymsia heta robiać duchoŭniki chryścijanskija ŭ ziemlach niamieckich i ŭsiudy, dzie jany pracujuć, što pry słužbie ŭžywajuć mowy nie łacinskaj, a zusim niejkaj inšaj, sławianskaj“ i h. d.

U Rymie choć i wiedali, što z usioj hetaj bury niama ničoha strašnaha, to-ž adnak, kab zdawolić žadańnie kniazioŭ niamieckich, Papież, haława na toj čas usiaho chryścijanskaha świetu, a značyć i łacińni-

Branisłaŭ Turonak.

Branisłaŭ Turonak radziŭsia ŭ 1896 hodzie 22 červienia ŭ Dziśnienskim (ciapier Braśłaŭskim) pawiecie ŭ sialanskaj biezziamielnaj siamji.

Na 16-ym hodzie žyćcia ŭdajecca jamu pajechać u Wilniu wučycca, dzie pastupaje ŭ prywatnuju O. R. S. A. himnaziju, u jakoj prabyŭ da zaniaćcia Wilni praz Niemcaŭ, paśla čaho pierajaždžaje ŭ Wiciebsk, a praz hod u Jarasłaŭ nad Wołhaj, dzie i skončyŭ himnaziju Ščoholewa ŭ 1917 h.

U hetym-ža hodzie zapisywajecca na praŭny fakultet u Charkawie, ale dziakujučy wajenna-rewalucyjnaj zawiarusie i matarjalnym niedachwatam Turonak byŭ zmušany pakinuć Charkaŭ i pryjechać damoŭ.

Doma sabraŭšy niekalki intelihientaŭ i z ich pomaččy sarhanizawaŭ 15 pačatkowych škołaŭ, jakija pratrywali praz dwa hady biaz ničyjej pomačy.

U 1919 h. Turonak pryjaždžaje ŭ Wilniu, dzie zapisywajecca ŭ Wilenski Uniwersytet na lakarski fakultet, jaki i skončyŭ u 1924 h.

Budučy studentam u Wilni, Turonak prymaje žywy ŭdzieł u žyćci studenskim, a hetak sama i ahułam u biełaruskim hramadzim žyćci.

Śpiarša jon pačynaje hurtawać kala siabie studentaŭ biełarusaŭ, pastupajučych u Wilenski Ŭniwersytet, z jakich paśla sarhanizawaŭsia „Biel. Stud. Sajuz". Redahuje pieršy studenski biełaruski miesiačnik „Naš Šlach".

Z 1923 da 1925 h. źjaŭlajecca tak-ža redaktaram biełaruskaj tydniowaj hazety „Krynica" i dziakujučy represyjam prasowym z boku ŭłady znajomicca z prakuraturaj i „Łukiškami", dzie prasiedziŭ blizu miesiac i ŭreščie byŭ zwolnieny pad załoh 1000 zł. i addany pad nadzor palicyi.

Adbyŭšyjsia 30.XI.1925 h. sud u Wilni nad Turonkam, zasudziŭ jaho na dwa miesiacy turmy. Ad hetaj kary Turonak złažyŭ apelacyju.

Aprača hetaha Turonak maje jašče adnu sprawu za ŭmieščany ŭ „Krynicy" wierš „Zwanica ŭ Žodziškach", a tak-ža niekulki spraŭ tak-ža hazetnych u Sudździ Pakoju.

Usio heta nie adymaje jamu achwoty dziela dalejšaj pracy dla dabra našaha sielanina.

Turonak i dalej pracuje duža karysna na rodnaj niwie.

---

kaŭ i hrekaŭ, paklikaŭ św. św. Apostałaŭ da siabie, kab tak mahčy ŭsiu sprawu publična j dakumentowa wyrašyć i tym pałažyć kaniec wuskim u hetaj sprawie žalbam i narakańniam z čyjho-b jany boku nia byli. Jak usia sprawa wyrašyłasia, widać choć-by z taho, što niapraŭna abwinawačanyja nia tolki nia byli adklikany z swaich pracoŭnych placowak, ale ich praca była pryznanaj wielmi razumnaj i karysnaj dla sprawy ŭsiaho chryścijanstwa. Samyja-ž prapawiedniki byli pawyšany ŭ čynoch duchoŭnickich. Św. Miafod paśla wiarnuŭsia na Marawu jak Wialikamaraŭski archibiskup, a św. Kirył, budučy słabym na zdaroŭi, jašče darohaju ŭ Rym zaniamoh i, na wialiki žal usiaho chryścijanskaha świetu, užo bolš swajho zdaroŭja nia syskaŭ:— u chutkim časie pa pryznańni dla swaje biaźmiertnaje wahi pracy, pamior i byŭ pachawany ŭ Rymie. Archibiskup Miafod jašče čas niejki prawioŭ ščaśliwa na Marawie, skul chryścijanstwa pašyrałasia ŭ tym-ža hreka-sławianskim abradzie na Uschod, u tym liku j na Biełarus. Siudy-ž (na Biełaruś) prychodziła chryścijanstwa prosta z Hrecyi praz Kijeŭ, dzie pachryščany byli wiedamyja z historyi postaci, jak św. św. Wаładzimir, Askold, Dzir, Wolha i inš. Da pašyreńnia chryścijanstwa miž paŭdzionnaŭschodnimi sławianami wielmi mnoha pryčyniŭsia swaim razumnym kirawańniem sprawy, wiedamy kniaź kijeŭski Jarasłaŭ, historyja jakoha nazwała Mudrym. U samym karotkim časie chryścijanstwa zaniesiena było i ŭ najdalšyja zakutki ŭsiaho sławianskaha Uschodu.

Heta ŭsio dziejłasia za časaŭ poŭnaje jednaści ŭ chryścijanskim świecie, kali nia było nijakich padziełaŭ na „prawasłaŭnych" dy „katalikoŭ". Znali tady tolki adnu Sabornuju Apostalskuju Cerkwu z adzinym jaje kiraŭnictwam u Rymie. Hetamu adzinamu kiraŭničamu hołasu pasłušna prysłuchalisia ŭsie kiraŭniki dziaržaŭ, a značyć i nam užo wiedamyja histaryčnyja postaci Wаładzimira, Św. Wolhi, Jarasława Mudraha z adnej atarany, rymskija cezary z druhoj. Nad usimi imi ŭznosilisia świetazarnyja postaci twarcoŭ hetaje suświetnaje, usienarodnaje jednaści ŭ Chryście św. św. bratoŭ Kiryła i Miafoda.

Nie naležać tady św. św. K. i M. ni samoj carkwie prawaśłaŭnaj, nie naležać katalickaj u siańniašnim hetych słoŭ značeńni. **Naležać jany ŭsim,** chto sprawu chryścijanstwa razumieje i ŭ žyćcio jaje prawodzić tak, jak heta rabili św. św. Apostały Kirył i Miafod, što iśli prapawiedywać nawuku Chrysta z adzinym aružžam žywoha słowa, sahretaha biezhraničnaju miłaściu i jakich asnaŭnymi kličami byli „Usie chaj buduć adno", „Adzin chaj budzie aŭčarnik i adzin pastyr". Chto hetyja kličy wypisaŭ na swaim ściahu i za imi jdzie, toj tolki moža zaličyć siabie ŭ rady sapraŭdnych naśladoŭnikaŭ św. św. Apostałaŭ K. i M. i Samoha Chrysta.

Hetulki, što da asob samych apostałaŭ. Čynnaść ichniaja i razumieńnie samoj sprawy pašyreńnia chryścijanstwa, słowam usio toje, što siańnia razumiejecca

DA NAS PIŠUĆ.

CI BUDZIE LEPŠ?

Žodziški, Wialejskaha paw. Naša miastečka pierajšło ad Nowaha Hodu da Wialejskaha pawietu. Ciapier budzie da pawietawaha miesta kala 35 klm. Usio-ž bližej, čym daŭniej da Świancian, da katorych rachawali bolš jak 70 klm.

Pahladzim, jakoje budzie našaje žyćcio ŭ nowym pawiecie: horšaje, ci lepšaje. A moža budzie pawodle tej prykazki: „što lepiej dla sawy — ci sawu ab pień, ci pień ab sawu?" Hadać nia budziem, a budziem čakać.

Kali hlaniem u prošłaść, to widzim adno: my žyli praz uwieś čas pad stracham palicyi. Nia było taho dnia, kab nie ciahnuŭsia pa wioskach jaki tajnik, a ŭžo pra jaŭnych niama što i hawaryć. Chadzili jany za pryčynaj i biez pryčyny, jšli časam, kab paśla dakučyć kamu, spisać pratakoł i zarabić na jaješniu. Hety strach uzmohsia asabliwa prošłym hodam, pačynajučy z wiasny, ad hałasawańnia, da kanca hodu. Tady chadzili tajnyja celym rojem i strašyli, što pabiaruć usich biełarusaŭ. Hawaryli heta adkryta. Im pamahali jaŭnyja palicyjanty, katoryja prosta namiačali ludziej, katorych byccam manilisia ŭziać. Swaje hutarki jany tak kirawali, kab słowy ichnyja dajšli da taho čaławieka, katoraha strašyli. Značyć, hawaryli pierad susiedam, znajomym abo i swajakom. Tyja jšli zaraz i kazali: „wiedaješ što, palicyjanty kazali, što ciabie woźmuć..." A na wioscy słowa palicyjanta maje wialikuju siłu!

Biada! Žonka ŭ płač, dzieci tak-sama. Pačynajecca harawańnie: „A na što tabie wypisywać biełaruskuju hazetu, a na što tabie da ksiandza chadzić, a ty nas nie škaduješ" i h. d. i robicca ŭ chacie ciełaje piekła. A kali jašče pryjduć bywała palicyjanty strašačy, prawierać dakumenty da kaho to i kaniec ŭžo: pamiž susiedziami raschodzicca słuch, što palicyjanty pašli ŭžo brać taho i taho... Žonki susiedziaŭ tak-sama ŭ płač, što pryduć i ciabe woźmuć...

Woś budzie toj abraz žyćcia biełarusaŭ u Świancianskim pawiecie. I heta nia mana, a ščyraja praŭda; my sami hladzim na ŭsio heta swaimi wačmi. Dyk sapraŭdy heta było nia žyćcio, a prosta biada! I hetaki ździek my biełarusy pieranieśli tutaka ŭ praciahu hetulki času! Sapraŭdy, na heta patrebny mocnyja biełaruskija nerwy!

I heta robicca daloka ad hranicy ŭ spakojnym kutku, u demokratyčnaj dziaržawie! Čaławieku daloka stojačamu ad wioski, abo majučamu z jeju słaby źwiazak, heta ŭsio budzie niezrazumieła. Ale dla nas u hetym užo niama ničoha dziŭnaha.

4 studnia była pieradača našaj hminy ŭ Wialejski pawiet. Byŭ pryjechaŭšy sam Starasta z kamendantam palicyj i jašče z niejkim čynoŭnikam z pawietawaha sojmiku. Ludzi i chłynuli da ich prosiačy roznaj dapamohi, bo praŭdu kažučy, u nas jašče biada strašennaja — ludzi žywuć u ziamlankach, abo ŭ takich chatkach, što i chlawom nazwać nia možna...

Nu što-ž, Starasta łaskawa wysłuchaŭ — i ŭsio abiacaŭ zrabić! I drewa dać, i pazyčku, i prycišyć palicyju! Słowam, hawaryŭ jak najlepš. Ale pahladzim, jakija buduć skutki. A moža chacieŭ tolki nas paciešyć abiacankami, tak jak i daŭniej nas ciešyli?

Bo i daŭniej pryjaždžali rožnyja referenty z Świancian, hawaryli nadta sałodka, abiacanak sypali kožnamu čaławieku, jak tolki paniaści, a što wychodziła? Pazyčku atrymali ludzi bahatyja, „člonki" hminnaj rady: Saniuk z Pahorja, katory kupiŭ sabie cełу majontak u Swiatlanach, abo Kapiec z Martyšak, katory ŭžo daŭno adbudawaŭsia, a ŭsio biare hrošy na adbudowu!

Woś jakija ŭ nas byli paradki! Saniuku — jak „člonku" hminnaj rady i pawietawaha sojmiku, dyk hrošy sypalisia na adbudowu, choć jahonyja budynki

---

pad nazowaj Kiryła-Miafodaŭskaj Idei, nie dajecca wyrazić u niekalki słowach. Asnowy-ž hetaje dumki kryjucca ewanhielskimi słowami „usie chaj buduć adno!" Wychodziačy z hetaha załažэńnia i razumiejučy dobra rožny ŭkład dušy ŭ roznych narodaŭ na toj čas znanaha świetu, św. św. Apostały wielmi mudra prystupili da raźwiazańnia tak zawiłaha problemu (pytańnia), jak utrymańnie ŭ **duchowaj jednaści** ŭsiaho chryścijanstwa. Treba było raźwiazać pry hetym adno ważnaje pytańnie: prawiaści wyraznuju hranicu **pamiž tymi praŭdami**, u jakija Cerkwa Chrystowa žadaje biazumoŭnaje i paŭsiamiesnaje wiery i zastasawańnia: jak dziesiać Božych zapawiedziaŭ (prykazańniaŭ), pastanowy carkoŭnych saboraŭ, praŭdy Božaha Abjaŭleńnia—**i praŭdami,** jakich wykonywańnie jość tak-sama abawiazujučaje, ale nie na ŭsim chryścijanskim świecie, nie paŭsiemiesnaje. Napr.: užywańnie pry službach Božych mowaŭ łacinskaj, sławianskaj, armianskaj, wonkawy wyhlad duchoŭnikaŭ, inšy raskład świataŭ, užywańnie pry službach Božych adnaho, ci dwuchpastaćciowaha pryčaścia (komunii), užywańnie zwankoŭ, muzyki i h. d. Usio heta rečy (abrady) padanyja da wykanańnia jak abawiazkowyja, ale tolki ŭ peŭnym wokruzie (choć-by jon byŭ i wielmi wialiki) i nikoli pa ŭsim świecie. Karaciej, heta rožnica aznačajecca, jak rožnica pamiž dahmatyčna-kanoničnaj i abradawaj staranoj relihii.

Naležačyja da cerkwy (wieručyja) mahli naležyć da jakoha chacieli abradu, h. zn. ci ŭschodniaha (hrecka-sławianskaha), jaki j da siahońnia z małymi tolki źmienami pierachawaŭsia ŭ carkwie ŭschodnie-sławianskaj, ci jak jaje siańnia zawiom — prawasłaŭnaj, ci zachodniaha, łacinska-rymskaha (sučasnaha rymska-katalickaha), ci to armianskaha, ci ŭreście da jakoha inšaha z apošnich čatyroch. Usie jany (wieručyja) ŭ rožny tolki sposab wyražali swaje pačućci dušy (malilisia) pierad adzinaj absalutnaj Praŭdaj — Boham, razumieńnie woli jakoha ŭsimi było adnolkawaje. I heta apošnìaje wiazała ŭsich wiernych u wadnu suświetnuju siamju Chrystowu, kirawanuju z adnaho, usimi wybiranaha centru, rymskaha archibiskupstwa, jakoha słuchali i Germany, i Sławiany (Połack, Kijeŭ, Velehrad) i Hreki (Carahrad), i ŭsie-usie. Woś heta apošniaje, heta **jednaść duchowaja ŭsiaho chryścijanskaha świetu pry poŭnaj niezaležnaści jaho asobnych składowch častak** (abradawych adzinak), hety i da siahońnia (pa 11 wiakoch) jšče najdemokratyšniejšy, bo na pryncypie samaaznačeńnia apirajučysia, unutrany carkoŭny stroj mieli na ŭwazie i ŭ žyćcio prawodzili św. św. braty Kirył i Miafod. I heta ichnaja dumka **jość znanaja pad imiem Kiryła-Miafodaŭskaj Idei.**

Pa hetaj dumcy nia ważna toje, jak (aby tolki česna) chto da paznańnia absalutnaje Praŭdy — Boha, padchodzić i jakoj mowaj, abradam, paznanaje prajaŭlaje. Ważna tolki, kab hetu Praŭdu paznaŭ naležna (zhodna z nawukaj Chrysta) i pawodle jaje žyŭ. Hetym dajecca mahčymaść kožnamu narodu dasiahać

ŭsie astalisia pa wajnie calusieńkija. Jon kupiŭ sabie chutar, a jak biednamu čaławieku, dyk siadzi ŭ ziamlancy i pakutuj!

Nu što-ž, pan Starasta abiacaŭ wywiaści nas z ziamlanak, dać drewa i pazyčku, dziakuj jamu i za toje: „abiacaŭ pan kažuch — jaho słowa ciopła".

A moža tyja hrošy jak-raz pojdуć u kiašeń jakoha druhoha Saniuka na kuplu chutaru?

Pačakajem — pabačym. Swoj.

JAK ŽENIACCA Ŭ BALŠAWIKOŬ.

Dwa hady tamu nazad maskoŭski CIK daručyŭ Radzie Narodnych Kamisaraŭ pryhatawać nowy zakon žanimstwa, siamji i apieki. Paśla doŭhaje pracy nad im, nakaniec niadaŭna papaŭ jon pad razwahu CIK-a. Zacikaŭleńnie zakonaprajektam było nadzwyčajnaje, na pasiedžańnie źjawilisia ŭsie 300 siabroŭ CIK-a. Pa dyskusii pastanawili adłažyć pryniaćcie hetaha zakonaprajektu da nastupnaha hodu, a za hety čas razasłać usim miascowym sawietam dla abdumańnia.

Nie pryniali adrazu jaho tamu, što mnoha zaŭziatych kamunistaŭ zbiantežyłasia, wysłuchaŭšy jaho; jany spužalisia naśledkaŭ hetaha zakonu i pastanawili pačakać.

Zakon hety dzielicca na 4 addziely: 1) žanimstwa, 2) adnosiny dziaciej da baćkoŭ, 3) apieka nad dziaćmi, 4) rehistracyi (zapiś) ženiačychsia i siamiejnaje prawa.

Jak kamu padabajecca. Naahuł u cełym zakonaprajekcie nidzie niama skazanaha, kab žanimstwa było niejkim stanam miž mužčynaj i žančynaj. Haworycca pra rehistracyju žanimstwa, jakoje patrebna wyklučna dziala taho, kab zabiaśpiečyć dziaciej. Rehistrawacca maje prawa i takaja „maładaja" para, jakaja užo daŭno žyła na „wieru" i tady rehistracyja prymaje pad uwahu ŭwieś papiaredni čas sužyćcia „maładych". Nawat i nie zarehistrawanaje sužyćcio ŭ niekatorych wypadkach pierad zakonam raŭnaznačnaje z zarehistrawanym.

Chto nia maje prawa rehistrawacca. Rehistracyja robicca sa zhody aboich staron. Žančyna pawinna mieć najmienš 16 let, a chłapiec 18. Nia možna rehistrawacca bratu z siastroj, swaiakam u prostaj linii (baćku z dačkoj), asobam z jakich adna zarehistrawana z kim inšym, kali adna, abo aboje ŭmysłowa chworyja (warjaty).

Jakoje proźwišča majuć wybrać zarehistrawanyja. Pry rehistracyi „maładyja" zajaŭlajuć jakoje proźwišča majuć wybrać. Jany mohuć pryniać proźwišča mužčyny, ci žonki, abo kožny pakidaje swajo ŭłasnaje. Nia možna złučać abodwuch proźwiščaŭ u adno. Tak sama z dziaćmi: zaležyć ad parazumieńnia baćkoŭ; kali baćki nia mohuć dajści da zhody, to wyrašaje apiakunčy sud.

Kali baćki razwodziacca — za dziaćmi astajecca proźwišča, jakoje mieli pry naradžeńni.

Žonka nia žonka — poŭnaja roŭnaść prawoŭ. Rehistracyja zusim nie nakładaje na žonku abawiazku žyć pry mužu. Majemaść naležyć roŭna pa paławinie aboim staronam, biedny i nia zdolny da pracy mužčyna pawinien być utrymany praz žonku.

Razwod. Razwod nastupaje tady, kali adna starana, abo abiedźwie hetaha zachočuć i dawoli, kab muž, abo žonka zajawiła, što nia choča bolš žyć razam. Pryčyny da razwodu nia treba padawać. Pry rehistracyi razwodu treba padać tolki jakoje proźwišča majuć nasić na dalej, dy što staniecca z ich dziaćmi. Kali razwod nastupiŭ z wiedama adnej starany, a biaz wiedama druhoj, to druhaja — pawiedamlajecca prostaj spraŭkaj z rehistratury, što, dapuścim, takaja-to tawaryška N. N. byŭšaja twaja žonka, z učorašniaha dnia pierastała być jeju. Kali pry razwodzie nia wyrašycca dola dziaciej małaletnich sa zhody baćkoŭ, tady

---

paznańnie Praŭdy šlacham, jaki jon (narod) uznaje dla siabie za najbolš adpawiedny, wyznawać hetu Praŭdu sposabam najbolš dla siabie zrazumiełym (pa mowie), formami (abradami), jakija daŭnamu narodu, pawodle duchowaha jaho ŭkładu najbolš pryhodny. Słowam, **kožnamu narodu dajecca, što najšyrejšaja mahčymaść raźwićcia swaich duchowych asabliwaściaŭ, duchowaha bahaćcia, wiažučy ŭsio adnačasna ŭ wadno harmanična-cełaje.** Woś ščyt sprawiadliwaści j demokratyi, woś ideał, da jakoha imknulisia i ŭ žyćcio prawodzili św. św. Apostały Kirył i Miafod i ich naśledaŭniki i **woś heta adziny i siańnia wychad dla ŭsich tych, kamu sapraŭdy zaležyć na paŭsiemiesnym razbudawańni „adzinaha aŭčarnika" — cerkwy Chrystowaj i ŭsieświetnaha supakoju.**

III.

Jaki-ž dalšy los Kiryła-Miafodaŭskaj Idei ŭ Čechii?...

Niezadoŭha paśla śmierci św. Miafoda Wialikamaraŭskaje Kniažstwa padpała pad upływy susiednich kniazioŭ niamieckich i wolej-niawolej uschodnie-sławianski abrad byŭ wycieśnieny napirajučym abradam zachodnie-łacinskim. Zachawali tak abradawuju niezaležnaść tolki adzinki. Całaściu-ž abrad hety (jak užo było zaznačana pierš) pierachawaŭsia ŭ sławianaŭ uchodnich, siańniašnich ukraincaŭ, bolšaści biełarusaŭ, usich amal baŭharaŭ, rasiejcaŭ, serbaŭ. Hetyja narody da siahońnia pierachawali abrad, ale dušu jahonuju, ŭ-wa ŭsioj jaje krasie i čystacie pierachawali Maraŭlany (Čechi). Chto zrabiŭ lepš, — nie na hetym miejscy nam heta wyrašać: zdawolicca musimo śćwierdžańniem faktu, što tak stałasia.

Čechi, jak sławiany i tahočasnyja chryścijanie abradu ŭschodnie-sławianskaha, buduču klinam uciśnienymi pamiž niezraŭnana macniejšymi (pierad usim, likam) narodami germanskimi, na toj čas užo chryścijanami abradu zachodnie-łacinskaha, nia mieli stolki sił, kab naciskajučaj fali łacinizmu i germanizmu pracištajać. A tak stupianiowa, ale nistrymana planowa, stawalisia pieršyja nasicieli i pašyrycieli abradu ŭschodnie-sławianskaha, wyznaŭcami abradu łacinskaha. Palityčnaja zaležnaść čechaŭ ad łacinska-niamieckaha Zachadu i bliskija z im znosiny zachłynuli całkom čechaŭ u mory ŭsiestaronnych zachodnich upływaŭ i pa niekulkich wiakoch nia było ŭžo možna sustreć žywoha świedka staroha, pieršabytnaha sławianskaha abradu.

Traciŭsia tak abrad, hety wierny wonkawy pakazalnik duchowaj adasoblenaści, zaciraŭasia za im pamaŭ i rožnica nacyjanalnaja. Treba było mieć siłu na razwitaje samapačućcio unutrannaje niezaležnaści, kab wiakami cełymi straciŭšy wonkawuju jaje adznaku, abrad, pierachawać hetu niezaležnaść u čystacie i takuju-ž pieradać pakaleńniam budučym. Zdolnych na heta ludziej być moža mała. Ale ŭ čechaŭ, jak na-

heta wyrašaje sud. Razwod moža nastupić pa wusnaj, abo piśmiennaj zajawie.

Sumniūnaje baćkaūstwa. Kaho ūwažać baćkam, abo matkaj dziciaci, zahladajecca da rehistracyi naradzin. Kali tam nie aznačana imia baćkoū, to tady baćka, abo maci maje prawa, abo pryznacca da baćkaūstwa, abo wyračysia jaho.

Žonka, jakaja žywie niezarehistrawanaja, maje prawa padać proźwišča baćki, a ūłada pawiedamlaje pra heta baćku, i jon budzie zakonnym baćkam, kali ū praciahu miesiaca nie załoža pratestu, proci zajawy maci dziciaci. Paśla pratestu jon maje prawa jašče hod času, kab padać u sud matku za falšywaje ćwierdžańnie. Kali sud pryznaje słušnaść maci i pryznaje, što jon sapraūdy jość baćka, tady jon musić zapłacić maci za ūtrymańnie padčas biaremiennaści, parodu i nastupnych šeść miesiacaū. Kali ū tym času bolš mužčyn žyli z hetaj kabietaj, to sud wyznačaje adnaho z ich baćkam i kaža płacić jamu ūsie nazwanyja košty.

Hramadzianstwa. — Relihija. — Apieka. Kali adzin z baćkoū źjaūlajecca hramadzianinam SSSR, to i dzicia budzie im. Jakaja niebudź zhoda baćkoū, što da relihii, nia maje značeńnia: usie dzieci da paūnaleccia jość bezrelihijnymi, a potym mohuć pryniać relihiju, jakuju zachočuć.

Baćki musiać hadawać i ūtrymliwać dziaciej. Kali baćki nia zdolnyja da pracy i biednyja, to darosłyja dzieci (bolš 14 let) musiać utrymliwać baćkoū. Apieka nad dziaćmi trywaje da 14 hadoū. Apieka moža być wyznačana nad niepaūnaletnim, ale bolš jak 14 h. dziciom, kali jano, naśledkam chwaroby, nia moža karystacca z prawoū i wypaūniać abawiazki hramadzianina, ale marnatraūstwa nia jość pryčynaj da wyznačeńnia apieki.

Jak adbywajecca „šlub“. Balšawicki „šlub“ heta — rehistracyja ženiačychsia, adbywajecca tam, dzie žywie adna starana z maładych. Da hetaha treba tolki paświedčańnia pra tožsamaść danaje asoby i piśmiennaje zajawy, što niama pieraškodaū da žańby i što abiedźwie starony ūzajemna wiedajuć pra stan zdaroūja, hałoūna, što da suchotaū, umysłowych i nerwowych chwarobaū. U hetaj zajawie treba jašče wypaūnić rubryku, katory pa paradku raz ženicca kožny z nawažencaū i kolki razoū byū žanaty z zarehistrawańniem, a skolki biez zarehistrawańnia i skolki dziaciej maje ūžo kožny z maładych.

Hetak ahułam wyhladaje zakon pra žańbu ū Sawietach. Hety zakon maje na mecie źniščeńnie siamji, a praz heta narodnaści.

rodu nadzwyčajna abdarawanaha daram kultu swaje słaūnaje prošłaści, ludziej hetkich znajšłosia dosyć. Narodam cełym trasła biazmiłasernaja bura histaryčnych padziej, słabšyja zmahalniki wybiwalisia z sił ustupajučy miesca padstupajučym nowym, śwežym, los narodu raz-za-razam wažyūsia na wielmi čutkich šalkach: i pry ūsim hetym narod wytrywaū, bo mieū z pasiarod siabie ludziej niazwyčajnaje jasnaści rozumu, palityčnaje dalnazorkaści, jakija niazłomna wieryli, što heta ūsio byli tolki razhukanyja fali bušujučaha mora; što heta bura ūspakoicca, hroznyja chmary razojducca. Na kruhazory pajawicca zara nowaha žyćcia, žyćcia wolnaha, niezaležnaha.

I sapraūdy! Prapłyū tak čowien niezaležnickaj dumki cieraz burnaje mora čužackaje nad-ułady i prystaū na adłohim bierazie pačatku nacyjanalnaha ūsiestaronniaha adradžeńnia, azoranaha kasulkami pradusсhodnaha ūžo sonca woli i swabody palityčnaj. Pryjšła suświetnaja wajna i z hetaha histaryčnaha kataklizmu wyjšli Čechi spałučanyja dabrawolna z bratnimi Sławakami i t. zw. Prykarpaćciem (Padkarpackaja Ruś) jak nowaja niezaležnaja dziaržawa — Čechasławakija. Akt abwieščańnia niezaležnaści Čechasławakii adbyūsia dnia 28 kastryčnika 1918 h. Dzień hety jość dziaržaūnym światam ū Čechasławakii i bywaje kožnaha hodu światam usienarodnym.

Z žyćcia ukrainskaha.

25 hadoū na Mitrapaličaj Stalicy. 17 studnia sioł. h. ukrainskaje ūnijackaje duchawienstwa Haličyny, a tak-ža i ūkrainskaje hramadzianstwa światkawała 25-yja ūhodki na mitrapaličym pasadzie Mitrapalita Šeptyckaha.

U ūračystaści pryniała ūčaście polskaja ūłada i duchawienstwa łacinskaje.

SA ŚWIETU.

Šynkary razbahacieli. Hazety pišuć, što

Z Polščy. šynkary ū Polščy nastolki razbahacieli, što zwiarnulisia da ūradu z prapazycyjaj pazyčyć hrašej až 70 miljonaū dalaraū. Ale wymahajuć, kab žond polski addaū im u arendu spirytusowy manapol na 20 hadoū. A kali-b žond zachacieū addać na 25 h., to šynkary abiacajuć pazyčyć nawat 100 miljonaū dalaraū! Wot chto maje hrošy! Tolki pytańnie, skul jany nabrali stolki hrošaj? A musić nia inakš, jak tolki z narodu, łasaha da čarki harełki i płacicaha roznym šynkarom pa wioskach ahramadnyja hrošy.

Biezraboćcie dalej raście. Aficyjalnaja statystyka iznoū śćwiardziła ūzrost biezraboćcia ū Polščy za apošni tydzień (10-16 studzienia) na 14.692 asoby. Ahulnaja ličba biezrabotnych dajšła ūžo da 341.380 čaławiek. I heta — tolki ū miestach, dyj to — tolki tyja, što zusim nia majuć pracy, nie zaličywajučy siudy tych, što pracujuć pa 1, pa 2 dyj pa 3 dni ū tydzień.

Litoūcy hatowiacca da aružnaha zachwatu

Litwa. Wilni. Z Koūna danosiać, što siarod wojska litoūskaha wiadziecca ūsilennaja ahitacyja ū sprawie wajny z Polščaj za Wilniu. Dziela hetaje mety wybrany specyjalny kamitet, jaki mieścicca ū Koūnie. U wojsku praz peūnych aficeraū wiaducca hutarki na temu Wilni.

Aproč taho wydzielenaja z Kamitetu sekcyja, jakaja wiadzie prapahandu siarod sialan i sabiraje hrošy na hetuju metu. Siarod wojska panuječ peūnaść, što Wialikdzień spatkajuć u Wilni.

Piaty katalicki kanhres. U Koūni ū sali Tylmansa ū pačatku hetaha miesiaca adbyūsia piaty katalicki kanhres litoūski. Na hetym kanhresie prysutnymi byli: delehat Papy Rymskaha arcybiskup ks. Matulewič, žmudzki biskup ks. Karewič, kanonik ks. Kuchta, prezes ministraū dr. Bystras i šmat roznych katalickich dziejačoū. Kanhres raspačaū J. E. arcybiskup ks. Matulewič pryhožaj pramowaj i pieradańniem usim prysutnym bahasłaūleńnia ad Papy.

Biudżet Litwy na 1926 h. Litoŭskija hazety pieradajuć, što dziaržaŭny biudžet Litoŭskaje Respubliki na 1926 h. pryniaty ŭradam na sumu 241.957,890 litaŭ (kala 2.420.500 dalaraŭ).

Belhija. **Śmierć kardynała Mersje.** 24 studnia s. h. pamior belhijski kard. Mersje. Heta wialiki patryjot Belhii. Padčas wajny jon astaŭsia ŭ krai i zmahaŭsia z niamieckimi okupacyjnymi ŭładami. Niabošćyk byŭ tak-ža wučonym čaławiekam i filozafam. Jon niamała napisaŭ knih filozafičnaha źmiestu.

Kitaj. **Mahčymaść wajny na Ŭschodzie.** Kitajska-Sawieckaje nieparazumieńnie pahłyblajecca, jakoje ŭzniałosia na tle Mandžurskaje čyhunki. Čyhunka heta była pad tym časowaj uprawaju Sawietaŭ, jakija z jaje poŭnaściu karystali. Pokul u Kitai byŭ u sile hien. Feng padtrymliwany balšawikami, datul ŭsio było ŭ paradku. Balšawiki padwozili pa joj Fengu arużža i dazwalali karystacca z jaje kitajcam. Ale pakinuła ščaście wajennaje hien. Fenha i pierajšło da hien. Čan-So-Lina, jaki maje dapamohu z boku Anhlii, Ameryki i Japonii. Čan-So-Lin patrebawaŭ čyhunki Mandžurskaj ad Sawietaŭ dla pierawozu swaich wojskaŭ, a dziela taho, što balšawiki nie dazwalali na pierawoz kitajskich, nia lubych sabie wojsk, kitajcy siłaju zaŭładali čyhunkaj; načalnika hetaj čyhunki, sawieckaha čynoŭnika, areštawali i pastawili swajho. Proci hetaha duža wostra wystupili balšawiki i zajawili, što buduć arużna dachodzić praŭ swaich. Anhielskija hazety pawiedamlajuć, što balšawiki ściahwajuć na Ŭschodzie wialikija siły i dumajuć, što wajna miž balšawikami i Kitajem moža lohka wybuchnuć. Na ŭschodzie naspiawajuć pawažnyja padziei.

Z WILNI.

— **Paŭstańnie „Kresowego Stronnictwa Włościańskiego“.** 23 studnia h. h. u Wilni, hrupa kresowaja i pasły z Wilenskaha i Nawahradskaha wajawodstwa, naradžalisia nad sytuacyjaj utwaryŭšajsia, dziakujučy razwału „Wyzwaleńnia“. Narady mieli „poufny“ charaktar u wyniku jakich usie pasły (7) za wyniatkam p. Hałki i sen. Kalinoŭskaha, pastanawili wyjści z „Wyzwaleńnia“ i ŭtwaryć klub pad nazowaj: „Kresowe Stronnictwo Włościańskie“. Dziela wyjaśnienia pryčyn zmusiŭšych ich da wystupleńnia z „Wyzwaleńnia“ abiacali wydać atkrytaje piśmo da wybarščykaŭ.

— **Nowaja čyhunačnaja taryfa.** Z 1 lutaha na čyhunkach budzie ŭwiedziena nowaja taryja asabowaja (ceny na bilety): Da 200 klm.: za 1 klm. 5 hr.; ad 200 da 400 klm. za 1 klm. 4 hr.; ad 400 da 600 klm. — 3 hr, i ad 600 i bolš 2 hr. za 1 klm. III kl.

— **Sud nad litoŭskaj redaktarkaj.** Wilenski Akružny Sud u zaprošłym tydni razhladaŭ sprawu redaktarki litoŭskaj hazety „Letuvos Kelias“ — Hanny Zawišanki, abwinawačanaj pawodle 129 i 154 artykułaŭ K. K. za toje, što ŭ 17, 18 i 25 nomierach pamianionaje hazety byli źmieščany artykuły „antydziaržaŭnaha“ źmiestu. Redaktarka Zawišanka mieła try sprawy i za každuju hetych spraŭ była pakaranaja pa 200 zł. albo adzin miesiac areštu. Adnačasna z redaktarkaj byŭ paciahnuty da adkaznaści aŭtor niekatorych artykułaŭ Wincuk Uzdzawičus, jaki na sud nie źjawiŭsia.

— **Sabrańnie koła „Rytas“.** 18 b. m. adbyłosia pasiedžańnie miesnaha litoŭskaha kulturna-aświetnaha Koła „Rytas“. Usie abrady byli paświečany biudžetu na 1926 hod.

— **Nowaja litoŭskaja časopiś.** Wyjšaŭ Nr. 1 časopisi „Jaunime Draŭgas“ (Pryjaciel moładzi) — orhan litoŭskaj katalickaj moładzi. Wydajecca raz u miesiac; wydany dosyć pryhoža z ilustracyjami (rysunkami), pad radakcyjaj p. Antona Juchniewiča.

— **Litoŭskaja wiečaryna.** U niadzielu 24.I. s. h. ŭ parafijalnaj sali kaścioła św. Mikałaja adbyłasia litoŭskaja wiečaryna („Vakarelis“). Adyhrana była kamedyja „Złaḋziei“ (u 4-ch častkach), a paśla wystupaŭ chor litoŭskaj himnazii sa swaimi pryhožymi pieśniami. Prahrama wiečaryny zakončyłasia skokami.

— **Zabojstwa studenta.** 25 h. m. a hadz. 4 m. 35 na wul. Jahielonskaj byŭ zabity student Uładysłaŭ Bonckiewič. Spraza pradstaŭlajecca tak, što miž niejkim p. Karnickim-Smołoŭskim i Dzierdziejeŭskim była sprawa hanarowaja, jakaja skončyłasia adnastaronna na niekaryść Dzierdziejeŭskaha, jaki kab adamścić Karnickamu, sabraŭ niekalki studentaŭ i napaŭ na Karnickaha z kijami. Padčas bojki Dzierdziejeŭski dastaŭ rewalwer, što ŭbačyŭšy Karnicki papieradziŭ jaho i wystraliŭ, ale papaŭ u studenta Bončkiewiča, kładučy jaho trupam. Karnicki i Dzierdziejeŭski areštawanyja.

Kožnij biłoruśkij sielanin diznajećsia bahato cikawoho dla siebie j swojei hospodarki, jak pieriedpłacić na 1926 r. ukrainśkij ščomisiačnij ilustrowanij časopis

„SILŚKIJ SWIT“

orhan niezależnoi hospodarśkoi dumki.

Z wielikim pasičnickim wid-dziłom (okrema numieracija storinok) „UKRAIŃSKIE PASIČNICTWO“

Rični pieriedpłatniki distajuć dodatki:

4 praktičnich hospodarśkich knižečki
6 portrietiw wiznačnich dijačiw na poli hospodarstwa;
12 prob. ŭślach. nasinija zbiž, horodini ta mied. rosl.

Pieriedpłata na rik 10 zł.

Pieriedpłatu možna wnositi častinami: pri pieriedpłaci 3 zoł., do 1.III — 3 zoł. i do 1.V — 2 zoł.

Adresa: LWIW, Blacharskaja, 9.

UWAHA! | WYJŠAŬ Z DRUKU i PRADAJECCA DAŬNO ČAKANY | NAWINA!

BIEŁARUSKI ADRYŬNY KALENDAR NA 1926 hod.

Kalendar wialikaha farmatu, na dobraj papiery, drukawany kirylicaj i łacinikaj.

ŹMIEST KALENDARA: Światy prawasłaŭnyja i katalickija pa staramu i nowamu stylu. Uschod i zachad sonca na što-dzień, karotkija apawiadańni i wieršy najlepšych biełaruskich piśmieńnikaŭ i pieśniaroŭ. Roznyja haspadarskija i praktyčnyja rady ab tym, jak wiaści haspadarku ŭ poli i chacie. Jak hadawać dziaciej i h. d. Pahoda pawodle staletniaha kalendara. Jak paznać charaktar čaławieka. Biohrafii biełaruskich dziejačoŭ i piśmiennikaŭ. Statystyka. Najcikawiejšyja biełaruskija žarty.

UWAHA: Kalendar nadrukawany ŭ kastryčniku, ale z pryčyny kanfiskaty nia moh wyjści pierad Nowym Hodam. Kožny świadomy biełarus pawinien mieć i pašyrać biełaruski adryŭny kalendar.

Kalendar wysyłajecca pa poščie pa atrymań hrošaŭ.

CANA KALENDARA (blok) 1 ZŁ.

Pradaŭcam 30 proc. skidki (pry kupli nia mieniej 10 ekzemplaraŭ).

Na pierasyłku da 5-ci ekz. dałučać 50 hroš. i bolej 5-ci — 1 zł. 20 hroš.

Hałoŭny skład: Wilnia, Biełaruskaja Kniharnia, Zawalnaja wul. Nr. 7.

Redaktar-wydawiec T. Wojciechowič. Tow. Wyd. „POGOŃ“. Druk. „PAX“. Wilno, zauł. Św. Ignacego 5